

ere, naar Universitetet ikke selv vilde gaa ind derpaa, komne til at staa som døde Bogstaver. Og en af Grundene til, at Universitetet har stillet sig saaledes, har ganske vist været den, at det har haft, hvad man har kaldt, den særlige Formue. Derved har dets Stilling været noget uafhængig overfor Rigsdagen, og det har saaledes lettere kunnet modsætte sig de Ønsker, som herfra ere komne frem. Vi, der kunde ønske, at Universitetet skulde rette sig noget efter Lovgivningsmagtens Ønsker, maa derfor naturligvis ogsaa kræve, at dets Stilling bliver en saadan, at det bliver nødt til at gjøre det, og at altsaa ikke den særlige Formue bliver saa stor, at det kan sætte sig ud over, hvad der besluttet fra Rigsdagens Side. For dem derimod, der ønske, at Universitetet ogsaa i Fremtiden skal kunne modsætte sig Lovgivningsmagtens Krav og Bestemmelser, er Sagen en ganske anden. De maa naturligvis ønske, at det faar en saa stor og selvstændig Formue som mulig, og at det gjøres saa uafhængigt som mulig. Men hvis vi gaa til at give Universitetet en saa stor Formue, som her er foreslaaet, er jeg idetmindste ganske sikker paa, at vi kunne styde en hvid Pind efter alle Reformere i de Retninger, vi kunne ønske. En anden Sag var det, hvis man virkelig kunde hævde, at der her var Tale om en ligefrem Retfærdighedshandling, saaledes at man turde paastaa, at Universitetet virkelig havde en særegen Formue, der kun maatte bruges paa en aldeles bestemt Maade, og som skulde bevares for Universitetet. Men det er man kommen bort fra, det er der Ingen, selv af Lovforslagets ivrigste Venner, der nu længere paastaar, og naar man saa indrømmer, at det er Statsmidler, ser jeg ikke rettere, end at Staten maa kunne raade over dem ganske saaledes, som den selv finder det forsvarligt og hensigtsmæssigt. Maaſte vil man sige: Ja, men der er en Bestemmelse i Fundaterne, som man skylder et vist Hæstehensyn, hvorefter Midlerne kun maa anvendes til Universitetets egne Formaal. Nu vel, dette kan i alle Tilfælde kun gjælde de Midler, som ere tillagte Universitetet ved disse Fundater og Kongebreve. Men det er mig umuligt at se, at det ogsaa skulde kunne gjælde overfor de Midler, der kun ere en Gave fra Kommunitetet, og det er jo i Virkeligheden hele den nuværende Kapitalformue for sin allerførste Del. Jeg ser nok, at Kommissionen synes at være af den Mening, at, naar Universitetet i et Aar har faaet et Tilskud fra Kommunitetet eller fra Statskassen, har det derved faaet en Slags Ret til ogsaa at faae det samme Tilskud hvert eneste følgende Aar, og Kommissionen har jo ud fra denne Betragtning endogsaa regnet ud, hvormeget Universitetets Formue er blevet formindsket derved, at det ikke har faaet Kommunitetets Tilskud i de sidste syv Aar. Det forekommer mig at være en meget eiendommelig Betragtning; thi disse Tilskud, som det skulde have haat i disse 7 Aar, kunne dog paa ingen

Maade regnes med til den urørlige Formue for Universitetet; men saaledes ser det unegtelig ud, som Kommissionen opfattede det. For mig staa det saaledes, at, er der nogen af disse Stiftelser, der har Krav paa den anden, maa det være Kommunitetet, der har Krav paa Universitetet, thi Kommunitetet har, som vi have hørt i disse Dage, i Tidens Løb givet henved 4 Millioner til Universitetet, og skulde vi gaa strengt frem efter Fundaterne paa samme Maade, som Kommissionen er gaaet frem med Hensyn til Universitetet, kunde der være Noget, der talte for, at Kommunitetet skulde have disse Penge tilbage. Som sagt, er der Nogen, der har noget Krav, er det Kommunitetet; men jeg er kjender naturligvis ikke, at det har et saadant Krav, skjøndt disse Penge ikke ere anvendte til dets egne Formaal, men til et fremmed, til Universitetets Børligeholdelse. Universitetets Formue derimod er i det Allervæsentligste ikke brugt til Andet end til dets egne Formaal, og jeg ser ikke, at der i Fundaterne findes Noget som helst om, at, hvis den Formue, der oprindeligt var skjenket til Universitetet, helt og holdent gik med til Universitetets egne Formaal, saa skulde Statsmagten være forpligtet til enten at føre den op til det samlede Beløb igjen eller endogsaa forsøge den ud derover. Jeg kan altsaa ikke se, at der her kan være Tale om nogen som helst Retfærdighedshandling; men det synes mig kun et Spørgsmaal om, hvorvidt man ellers kan finde det rigtig at give Universitetet Penge paa den ene eller den anden Maade som Kapitaltilskud eengang for alle eller som aarligt Tilskud. Jeg vil med det Samme blot gjøre en Bemærkning om Kommunitetets Midler, om hvis Anvendelse jeg i det Hele ellers kan være enig med de ærede Medlemmer fra Slagelse (Dahl) og Rjøge (Østrup). Men der er en Tanke, som jeg i flere Aar har haat, og som jeg ved denne Leilighed gjerne vilde fremsætte om denne Sag. Det er ganske vist, at saadant Noget som Anlæget af en Botanisk Have paa nogen Maade kan forliges med Kommunitetets Fundat; thi det er jo væsentlig stiftet, som det hedder, for at vi ikke skulde have „Brøst paa lærde Mænd“. Dets Penge ere hidtil væsentlig blevne anvendte til Hjælp for Studerende, indtil de kunne blive Kandidater. Men jeg tror ikke, der i vore Dage er nogen synderlig Fare for, at vi ikke skulde faae Studenter og Embedskandidater nok. Forholdene have jo i den Henseende forandret sig betydeligt fra Frederik den 2dens Tid, og ere Embederne blot nogenlunde gode, vil der vistnok altid være en tilstrækkelig Mængde, der søger at forberede sig dertil. Det er ikke saa vanskeligt at blive Student og Kandidat; thi Velstanden er mere almindelig, og man har jo desuden Kommunitetsstipendierne. Men det er overordentlig vanskeligt for de unge Mænd, der have Lyft til at hengive sig til egentlig viden-